

Minister Klimatu i Środowiska

DGO-OK.050.3.2025.AAG
3661821.14516244.11736103
Warszawa, 07-03-2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją z dnia 24 lutego 2025 r. r. Pani Posłanki Katarzyny Osos w sprawie trudności z osiąganiem przez samorządy wyznaczonych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (znak: K10INT8190), przedstawiam poniżej odpowiedzi na pytania zadane przez Panią Posłankę.

1. Ile gmin, według danych posiadanych przez Ministerstwo, nie osiągnęło wskazanego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych za każdy rok, począwszy od 2020?

Poniżej prezentuję tabelę z danymi za lata 2020 – 2023 (włącznie). Odnosząc się do danych za rok 2024 informuję, że zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach¹ wójt, burmistrz lub prezydent miasta przekazuje sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi w terminie do 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy. W związku z powyższym dane za rok 2024 zostaną przekazane w marcu 2025 r. oraz będą dostępne po ich weryfikacji przez Urzędy Marszałkowskie.

Rok	2020	2021	2022	2023
Wymagany poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.	50%	20%	25%	35%
Liczba gmin, które nie osiągnęły wymaganego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.	1228	440	511	696

Źródło: Dane przekazane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Analizując powyższe dane należy zwrócić uwagę na fakt, że od roku 2021 poziom obliczany jest w stosunku do innego zakresu odpadów niż do roku 2020, w związku z tym dane za rok 2021 i 2020 nie są porównywalne. Do roku 2020 poziom liczony był w stosunku do

¹ Art. 9q ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r. poz. 399, z późn. zm.)

następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła. Od roku 2021, poziom liczony jest w stosunku do wszystkich wytworzonych odpadów komunalnych.

2. Ile gmin zostało jak dotąd ukaranych z tytułu braku osiągnięcia poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych? Jakiej wielkości kary zostały dotychczas nałożone na wskazane gminy? Ile z wymienionych JST zapłaciło już kary?

Poniżej prezentuję informacje na temat liczby gmin, na które nałożono kary z tytułu braku osiągnięcia poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, wysokość kar oraz liczbę gmin, które zapłaciły kary. Zwracam uwagę, że liczba gmin, na które nałożono kary odzwierciedla całkowitą liczbę gmin, na które nałożono kary, czyli również te, którym kary zostały umorzone lub zawieszone np. zgodnie z art. 9ze ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Zgodnie z tym przepisem, gmina może złożyć wniosek o zawieszenie kary. Ten wniosek zawiera informacje dotyczące podjętych działań naprawczych zmierzających do usunięcia przyczyny nałożenia kary. Na podstawie tego wniosku wojewódzki inspektor ochrony środowiska, w drodze decyzji, może zawiesić zapłatę kary pieniężnej na okres konieczny do podjęcia działań naprawczych, nie dłuższy jednak niż 5 lat. Po usunięciu przyczyn nałożenia kary pieniężnej kara ta podlega umorzeniu przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska w drodze decyzji.

Rok	2020	2021	2022	2023
Liczba gmin na które nałożono kary z tytułu braku osiągnięcia poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.	1068	384	181	31*
Wysokość kar nałożonych na gminy	54 210 587	16 973 191	9 178 669	1 627 599
Liczba gmin, które zapłaciły już kary	383	133	78	18

* Nie uwzględniono gmin w stosunku do których podjęto postępowania, ale nie ma ostatecznych decyzji.

Źródło: Dane przekazane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

3. Czy w ramach przygotowywanej nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach Ministerstwo przewiduje dokonanie zmian w poruszonym obszarze? Jeśli tak, jakich?

Tak, projektowane obecnie przepisy biorą pod uwagę potrzebę zmian w systemie gospodarowania odpadami komunalnymi i jego uelastycznienie oraz wprowadzenie możliwości lepszego dostosowania go do lokalnych uwarunkowań. Długofalowe efekty

nowych regulacji będą widoczne w poprawie świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz zwiększeniu poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu, co przyczyni się do realizacji unijnych celów środowiskowych oraz wpłynie na jakość życia i postrzeganie odpowiedzialności za środowisko.

Dodatkowe informacje na temat zmian w przepisach zostały przedstawione w odpowiedzi na pyt. 5

4. Czy Ministerstwo posiada dane, jak problem braku osiągnięcia przyjętego ogólnie poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych wygląda w innych krajach UE i w jaki sposób jest tam rozwiązywany? Czy inne kraje członkowskie UE poruszają tę kwestię na arenie międzynarodowej?

Problem braku osiągnięcia ambitnych poziomów dotyczących selektywnego zbierania i recyklingu odpadów (komunalnych, ale również innych np. powstających z opakowań czy sprzętu elektrycznego i elektronicznego) dotyczy wszystkich krajów Unii Europejskiej. W lipcu 2024 roku zostały otwarte procedury naruszeniowe w tym zakresie w stosunku do wszystkich krajów członkowskich Unii Europejskiej². Ministerstwo na bieżąco bierze udział w pracach służb i organów Unii Europejskiej, również w tych dotyczących kwestii osiągania ww. poziomów. Należy stwierdzić, że sytuacja w krajach Unii jest bardzo zróżnicowana i państwa członkowskie mają bardzo różne ścieżki dochodzenia do celów wyznaczonych w przepisach Unii.

5. Czy Pani Minister jest zdania, że wysokie kary nakładane na samorządy mogą skutecznie rozwiązać problem związany z nieosiąganiem przez nie wyznaczonego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych?

Zwracam uwagę, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska biorąc pod uwagę skutki powodzi oraz postulaty samorządów, w ustawie z dnia 21 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1717) wprowadziło zmiany dotyczące złagodzenia kar za ewentualne nieosiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu (za rok 2024 i 2025) oraz składowania (za rok 2025) przez gminy i inne podmioty odbierające odpady komunalne. W stosunku do podmiotów oraz gmin z obszaru objętego klęską żywiołową wprowadzono zwolnienie z kar, natomiast w przypadku gmin i podmiotów z pozostałych obszarów kraju zmniejszono kary o połowę.

Na skutek braków systemowych Polska nie osiągnęła celu określonego dla 2020 r. (50%), również wyniki osiągane w następnych latach wskazują na ryzyko nieosiągnięcia celu dla roku 2025 (55%) oraz celów wyznaczonych na następne lata (60% - 2030, 65% - 2035). Potrzebna jest przebudowa systemu gospodarowania odpadami w Polsce, tak aby umożliwić realizację przepisów UE, jak również zapewnić stabilizację cen i wymagań nakładanych na podmioty gospodarujące odpadami.

W związku z powyższym Ministerstwo realizuje działania określone w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami (KPGO) 2028³, mające na celu zapobieganie powstawaniu odpadów i wspieranie realizacji hierarchii sposobów postępowania z odpadami.

² Źródło: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/inf_24_3228

³ Krajowy Plan Gospodarowania Odpadami 2028 (M.P. poz. 702).

Jednym z bardzo ważnych działań podjętych przez Ministerstwo jest ocena masy bioodpadów posegregowanych i poddanych recyklingowi u źródła w skali kraju. Wyniki tej pracy pozwolą zwiększyć wykazywany poziom recyklingu, ponieważ umożliwią wszystkim gminom w Polsce zaliczenie bioodpadów, posegregowanych i poddanych recyklingowi u źródła, do łącznej masy odpadów komunalnych wytworzonych i poddanych recyklingowi. Obecnie nie wszystkie gminy to robią, ponieważ nie wykonują takich badań na swoim terenie. Działanie to jest realizowane przez Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy. Projekt polega na opracowaniu ekspertyzy na zlecenie Ministerstwa Klimatu i Środowiska w ramach dotacji z NFOŚiGW na realizację wskazanych w nim działań w ramach programu priorytetowego nr 8.1. „Wsparcie Ministra Klimatu i Środowiska w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska Część 1) Ekspertyzy, opracowania, realizacja zobowiązań międzynarodowych”. Dane powinny być znane w tym roku, co umożliwi ich wykazanie w sprawozdaniu za rok 2024.

Ponadto Ministerstwo podejmowało działania legislacyjne, które sprzyjają zwiększeniu poziomów recyklingu, tj.:

- ustawa SUP – ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 433) (ustawa ma na celu zapobieganie powstawaniu odpadów z produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych i ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na środowisko),
- ustawa kaucyjna – ustawa z dnia 21 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2024 r. poz. 1911) (nowelizacja ustawy w zakresie systemu kaucyjnego, promowanie recyklingu i ponownego wykorzystania opakowań),
- ustawa z dnia 21 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2024 r. poz. 1834) (dotyczy selektywnego zbierania odpadów budowlano rozbiórkowych),
- zmienione wysokości stawki opłaty produktowej, aby promować stosowanie opakowań szklanych, wielokrotnego użytku w systemie kaucyjnym – rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 24 grudnia 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie stawek opłat produktowych dla poszczególnych rodzajów opakowań (Dz. U. z 2024 r. poz. 1960).

Obecnie Ministerstwo podejmuje również nowe inicjatywy nad kolejnymi rozwiązaniami, tj.:

- projekt ustawy o rozszerzonej odpowiedzialności producenta uwzględniający przepisy służące stosowaniu rozporządzenia 2025/40 (PPWR⁴),
- zmiana ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (uszczelniająca system gospodarowania odpadami komunalnymi) (opisana w odpowiedzi na pyt. 3),
- uszczegółowienie przepisów dot. składowania odpadów,
- udział w wypracowywaniu rozwiązań dot. gospodarowania odpadami na forum UE (tj. rozwiązania dla tekstyliów, ograniczania odpadów żywności).

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/40 z dnia 19 grudnia 2024 r. w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych, zmiany rozporządzenia (UE) 2019/1020 i dyrektywy (UE) 2019/904 oraz uchylenia dyrektywy 94/62/WE (rozporządzenie 2025/40).

Bardzo ważnym działaniem realizowanym przez Ministerstwo jest działalność edukacyjna i informacyjna.

Podsumowując: kary nie są jedynym narzędziem pozwalającym osiągnąć wymagane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu i Ministerstwo biorąc to pod uwagę przygotowuje otoczenie prawne i dokumenty strategiczne wspierające gminy w osiągnięciu wyższych poziomów.

6. Czy Pani Minister wyraża gotowość podjęcia negocjacji unijnych w przedmiotowym obszarze, jeśli będzie do tego przestrzeń?

Tak, w przypadku gdy zaistnieje możliwość dokonania przeglądu celów w zakresie przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, Ministerstwo podejmie dialog na ten temat na forum europejskim. Ministerstwo na bieżąco uczestniczy w pracach organów i służb Unii Europejskiej, również w ramach prowadzonych tam procesów legislacyjnych. Mając na uwadze interes Polski, jej mieszkańców i naszego unikalnego środowiska naturalnego, Ministerstwo zawsze podkreśla potrzebę realistycznego wyznaczania celów na poziomie Unii Europejskiej.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

1. Departament Spraw Parlamentarnych, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
2. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska